

Anvisning

3.2.2022

 VN/3690/2022
 VN/3690/2022-VM-1

Ministerier och ämbetsverk

Beaktande av målen i statens resestrategi i ämbetsverksspecifika reseanvisningar

Bakgrund

[Statens resestrategi: Genomtänkta resor på ett hållbart och tryggt sätt](#)¹ gavs ut i maj 2021. I strategin läggs allt mer vikt vid helhetsprövning och ansvarsaspekter, såsom miljöansvar samt säkerhet vid sidan av automatisering och kostnadseffektivitet.

Förutom att uppnå kostnadsbesparingar och minska miljöbelastningen är målet med resestrategins riktlinjer även att effektivisera reseprocessen och automatisering samt att öka antalet enhetliga förfaranden i reseförvaltningen. Resestrategin styr kraftigt till att reflektera över användningen av nya kommunikationsformer som ett alternativ för resor samt till att transparent jämföra val av resesätt när det bedöms att det är nödvändigt att resa. Resestrategin styr även till att utvidga användningen av tjänster som tillhandahålls av gemensamma tjänsteproducenter för att öka enhetligheten och uppnå kostnadsbesparingar.

Ministeriet och ämbetsverk svarar för sin del för styrningen av resor och administrationen av dem inom ramen för statsförvaltningens gemensamma bestämmelser och riktlinjer. Ämbetsverkets ledning ska se till att riktlinjerna i statens resestrategi genomförs inom ämbetsverkets organisation, och tjänstemannen ansvarar i egenskap av resenär för att anvisningarna om resor iakttas. Staten tillämpar ett resereglemente som är bindande som tjänste- och kollektivavtal, men som inte uttömmande reglerar ordnandet av resor inom statens ämbetsverk eller styrning av reseförvaltningen. Det senaste [statens resereglemente](#)² gavs ut i januari 2021.

Tjänsteresornas karaktär varierar från ämbetsverk till ämbetsverk och förutsätter i regel att dessa har exaktare egna anvisningar. Förutom statens resereglemente ges dessutom i nästan alla organisationer anvisningar om reseärenden med hjälp av

¹ VN/22640/2020-VM-14

² Finansministeriets publikationer 2020:83

Postadress

Finansministeriet

PB 28

00023 Statsrådet

Besöksadress

 Snellmangatan 1 A
 Helsingfors

Telefon

 0295 16001
 +358 295 16001

e-post, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

ämbetsverkets egna reseanvisningar som kompletterar, tydliggör och sammanställer regler och anvisningar om tjänsteresor. På ministerierna används en enhetlig reseanvisning (Statsrådets reseanvisning) och staten har cirka 65 ämbetsverksspecifika reseanvisningar³. Vid sidan av statens resereglemente ska man inom reseförvaltningen i anslutning till resandet också iakttä bestämmelser som styr bland annat beskattning, säkerhet, upphandling och ekonomiförvaltning.

Rekommendation

Finansministeriet rekommenderar att resestrategins centrala riktlinjer skrivs ut i de organisationsspecifika reseanvisningarna och att man därmed främjar uppnåendet av strategins mål samt harmoniserar förfaranden i statens reseförvaltning.

Ämbetsverkets ledning ser till att statens resestrategi och de centraliserade anvisningarna iakttas på ämbetsverket. Verkställandet av resestrategin och genomförandet av strategimålen förutsätter emellertid aktivt införande av nya tillvägagångssätt både av dem som godkänner tjänsteresor och av såväl reseförvaltningens ansvariga personer som resenärerna.

De ämbetsverksspecifika reseanvisningarna är ett centralt verktyg som styr reseprocessen och praxis som gäller resor. Genom inskrivningar i ämbetsverksspecifika reseanvisningar kan strategiska riktlinjer och prioriteringar införlivas i praktiken, som en integrerad del av en enskild tjänsteresa. Tills vidare har endast några ämbetsverk uppdaterat sina ämbetsverksspecifika reseanvisningar efter publikationen av resestrategin. Syftet med finansministeriets rekommendation är att styra ministerierna och ämbetsverken till att granska sina ämbetsverksspecifika reseanvisningar med statens resestrategi som utgångspunkt och att beakta de strategiska riktlinjerna och målen i de ämbetsverksspecifika anvisningarna som gäller reseprocessen och organisering av reseförvaltningen. Det rekommenderas att de ämbetsverksspecifika reseanvisningarna alltid även sänds till servicecentret Palkeet efter uppdateringen.

Tillämpning

Ämbetsverket kan stödja genomförandet av målen i resestrategin genom att synligt skriva in de centrala strategiska riktlinjerna i de ämbetsverksspecifika reseanvisningarna, genom att betona deras betydelse samt genom att styra till praxis som stöder dem. Men en genuin och systematisk bedömning av behovet av att resa kan man påverka antalet resor och därmed öka miljöansvaret. Till tjänstereseprocessen hör alltid utarbetandet av en reseplan som ska föregås av genuina och transparenta reflektioner av både resenären och den som godkänner reseförordnandet och/eller reseplanen över om det är nödvändigt att delta fysiskt på möten och med vilka deltagare och enligt vilket resesätt. Man kan bidra till att dessa reflektioner är transparenta genom att till exempel instruera att resenären ska skriva in i resplanen motivering för deltagandet samt för valet av resesätt, i synnerhet om det är fråga om en flygresa till en destination på en kortare distans än 500 kilometer och om det även är möjligt att använda andra offentliga trafikförbindelser. Vid uppdatering av de ämbetsverksspecifika reseanvisningarna är det också viktigt att beakta [Statskontorets anvisning om behandling av resplan och reseräkning](#)⁴ som bland annat

³ Källa: Palkeet

⁴ VK/46686/00.00.00.01/2020

innehåller rekommendationer som gäller användningen av permanent reseförordnande.

Ministerierna och ämbetsverken har som uppgift att säkerställa att arbetarskydd och arbetarskyddslagen genomförs även i samband med tjänsteresor. I de ämbetsverksspecifika reseanvisningarna kan man styra reseprocessens olika ansvariga instanser till att vid bedömning av resebehovet och researrangemang även fästa vikt vid resenärens välbefinnande och den belastning som resan orsakar (till exempel resesättet, vilotider, resans tidpunkt och totala längd samt vilket antal resedagar personen har under en längre tidsperiod) samt till att identifiera eventuella hälso-, person- och datasäkerhetsrisker med resan. Man kan också bidra till resesäkerheten genom att instruera att personalen ska genomföra nätkurser om resor i eOppiva ("*Matkustusturvallisuus ulkomaan virkamatkalla*" och "*Matkustaminen valtiolla*") samt genom att ladda ner en mobilapplikation som gäller resesäkerhet i tjänstetelefonen före en utlandsresa.

Motivering

Resandet, verksamhetsmiljön i anknytning till det samt reseförvaltningen har befunnit sig i en kraftig förändring redan före coronapandemin. Digitaliseringen av resebranschen och arbetslivet samt olika säkerhetsaspekter som gäller resor har blivit en central fråga. Coronapandemin har ytterligare påskyndat förändringen av verksamhetsmiljön, och den omfattande förnyelse av arbetslivet med sina rekommendationer om distansarbete, olika rese- och mötesrestriktioner samt möten och sammankomster som genomförs med distansförbindelser som är resultatet av detta har betydligt minskat antalet resor inom statsförvaltningen.

Coronapandemins effekter på statsförvaltningens reseolymer kan bland annat betraktas genom resekostnaderna. Under pandemitiden har statsförvaltningens årliga resekostnader minskat till 45 procent⁵ jämfört med nivån under 2019. Det lägre antalet resor syns särskilt i andelen av resetjänster (bland annat resebiljetter och hotell).

Den största delen av statsförvaltningens tjänsteresor görs i hemlandet. Under pandemitiden har man endast genomfört nödvändiga utlandsresor och andelen av utlandsresor har minskat till 1–2 procent av alla⁶ resor. Inom statsförvaltningen skaffades under 2020 cirka 1 800 flygbiljetter för korta reguljärflyg i hemlandet för distanser under 500 km och under 2021 endast några hundra, då det årliga antalet före coronapandemin uppgick till cirka 10 000 flygbiljetter⁷.

Det är svårt att förutsäga utvecklingen av reseolymer efter pandemin. Inom statsförvaltningen ökar säkert resandet då man återgår till normala förhållanden, och antalet resor ökar tillfälligt. Pandemitiden har emellertid visat att allteftersom digitaliseringen framskrider är det möjligt att betydligt minska antalet tjänsteresor både till andra länder och i hemlandet och att tjänsteuppgifter trots detta kan skötas högklassigt och effektivt. Uppfyllandet av målen i resestrategin förutsätter att nya tillvägagångssätt blir en fast del av enskilda tjänstereprocesser som styrs centralt med ämbetsverksspecifika reseanvisningar.

⁵ Källa: <https://www.granskaforvaltningen.fi/> (Matkakulut valtionhallinnossa)

⁶ Källa: Palkeet, M2 (innehåller inte försvarsmaktens siffror)

⁷ Källa: Hansel (samordnade upphandlingar, flygbiljetten kan antingen vara en enkelbiljett eller tur-och-retur-biljett)

Avdelningschef, överdirektör

Juha Sarkio

Enhetschef

Juha Madetoja